

Bram Verdoodt

THREELIFE

Toepassing van de balansmethode in een school

Promotor: Dirk Dieltjens

Woord vooraf

We zijn wie we zijn. We proberen onszelf zo goed mogelijk te ontplooien, maar dit is niet altijd even gemakkelijk. In tegenstelling tot vele dieren is een pasgeboren mens hulpeloos. Van bij de geboorte hebben we hulp nodig. In verloop van tijd leren we steeds beter alleen op onze benen staan. De hulp die we nodig hebben zal verminderen, maar hoeft daarom niet te verdwijnen. Als we eenmaal ouder zijn en onze eigen overtuigingen gevormd hebben is het toch nog steeds belangrijk om samen te werken met anderen. Discussies voeren met anderen houden je scherp. Het laat je nadenken en reflecteren.

Bij het maken van dit eindwerk heb ik me ook laten helpen door anderen. Omdat iedereen zwaktes heeft en andere visies het werk alleen maar sterker zullen maken. Iets met een kritische bril bekijken heeft een positief gevolg op het eindproduct. Het is dan ook belangrijk dat diegene die kritiek ontvangt hiermee kan omgaan. Het draait allemaal rond wederzijds respect. We proberen individueel een zo goed mogelijk product af te leveren, maar we versterken dit product door hulp van anderen. Bij deze wil ik dan ook enkele mensen bedanken die me geholpen hebben om dit product af te werken. In de eerste plaats mijn promotor Dirk Dieltjens die me begeleid heeft bij het maken van dit eindwerk. Omdat hij me mezelf heeft laten zijn in de ontwikkeling van dit werk, maar me toch goede en kritische vragen stelde bij onze besprekingen. Ook wil ik Sofie Raes en Ronny Verdoodt bedanken voor het nalezen van mijn eindwerk, omdat taal zeer belangrijk is en het nalezen toch wat tijd in beslag neemt. Kevin Van Rode, Christoph Van Achte en Carl Medaer wil ik bedanken voor het beantwoorden van enkele vragen die me nieuwe inzichten gaven. Ik zou in feite nog zoveel mensen willen bedanken, omdat elk persoon waar ik mee gesproken of over gelezen heb een zekere invloed om me heeft gehad bij het vormen van mijn persoon.

Voorwoord

Het is me aangenaam een voorwoord te mogen schrijven voor een vorm van "ander" onderwijs voor het secundair onderwijs. Het is ook aangenaam dat een jonge persoon een visie weet naar voor te brengen die zeker de moeite loont om gelezen te worden en heel wat inspiratie kan bieden bij een hervorming, eventueel als methodeschool, van het secundair onderwijs in Vlaanderen en eventueel er buiten.

Het is een realistisch werk dat niet dromerig overkomt, omdat het naast een filosofische inslag en een duidelijke visie, ook heel concrete voorstellen, tot uurroosters toe, weet uit te bouwen.. Het is ook een realistische visie omdat ze een geleidelijke verandering voorstelt waardoor een zekere voorzichtigheid en veiligheden worden ingebouwd.

Het is ook realistisch omdat er tussen het zelfstandig en gedifferentieerd leren met vrij initiatief ook eerder geleide en geprogrammeerde leerstof voorzien wordt. Hierdoor ontstaat er een mooi evenwicht.

De schrijver beschikt over een grote algemene kennis en is een erudiet. Dat brengt mee dat hij visies ontwikkelt over verschillen in godsdiensten en verschillen in cultuur. De behoeften piramides van Maslow en van Pinto worden hiervoor gebruikt. Maar de sterke kant is dan, dat hij deze twee cultuuropvattingen weet te combineren tot een eigen visie en een eigen piramide. Dit maakt het geheel interessant en overstijgt een regionaal niveau.

Boeiend is ook dat hij als wiskundige zijn vak in een ruimer kader weet te plaatsen en dat zijn vak of discipline hierdoor ook in ruimer opvoedingskader komt te staan. Zijn vak wordt op opvoedingsvlak hierdoor ook een middel tot persoonlijkheidsvorming van mensen die weten om te gaan met vrijheden, zelfstandigheid, keuzes kunnen maken en toch met programmering weg kunnen

De leerstofdoelen worden bereikt, maar de manier waarop de leerstof wordt verwerkt, de methode, geeft duidelijk aanleiding tot opvoedingsdoelen.

Het werk getuigt van originaliteit, creativiteit en visie, elementen die zo nodig zijn om het secundair onderwijs, op het vlak van een methodeschool, vernieuwende mogelijkheden te bieden. Maar ook buiten het vlak van methodescholen kan het inspirerend werken om vernieuwingen in te voeren, die de jeugdigen en de leerkracht- begeleiders kunnen helpen om het onderwijs in het gewoon secundair onderwijs boeiender en efficiënter te maken. Het is een loskomen van de leerstof alleen, zonder de einddoelen uit het oog te verliezen. De pedagogie doet haar intrede.

Het boek heeft ook voldoende visie in zich om een eigen school te starten op secundair niveau. Meerdere basisscholen uit het methodeonderwijs kunnen hierin een vervolgonderwijs vinden voor hun werking. Het geheel kan in zijn totaliteit verwezenlijkt worden. Dat is de moeite waard

We hopen dat de schrijver hierin mag slagen en dat zijn rijk werk de praktijk mag vinden.

19 juni 2011

Carl Medaer

Carl Medaer is de oprichter van de Leefscholen

4	Besluit	69
4.1	Naam van de school	69
4.2	Besluit van dit werk	69
4.3	De uitgangspunten	70
4.4	De pedagogie.....	70
5	Referentielijst	71
5.1	Geraadpleegde boeken	71
5.2	Internetbronnen (visie & pedagogie):	71
5.3	Internetbronnen (onderwijsaanpak):	72
6	Bijlagen	73
6.1	Voorbeeld zelfstandig leerpakket.....	73

Inhoudstafel

1	Visie	9
1.1	Denkwijze	9
1.1.1	Synthese denkwijze	10
1.2	Analyse van andere onderwijskoepels	11
1.2.1	Gemeenschapsonderwijs.....	11
1.2.2	Vlaams Secretariaat voor Katholiek Onderwijs	11
1.2.3	Andere onderwijskoepels binnen het traditioneel onderwijs	12
1.2.4	Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen	12
1.2.5	Synthese onderwijskoepels	15
1.3	Onze balans na onderzoek onderwijskoepels	15
1.3.1	Synthese onze balans	18
1.4	Behoeften	18
1.4.1	Onderzoek behoefte-driehoeken	18
1.4.2	Piramide voor nieuwe cultuur	26
1.4.3	Gemeenschappelijke behoeften.....	30
1.4.4	Beste visie	30
1.4.5	Synthese behoefte-driehoek	30
2	Pedagogie	32
2.1	Mijn visie	32
2.2	Synthese pedagogie.....	39
3	Onderwijsaanpak.....	41
3.1	Hoe onderwijs aanpakken	41
3.1.1	Samenstelling pakket.....	41
3.1.2	Klassituatie.....	44
3.1.3	Weekindeling.....	45
3.1.4	Zelfstandig leren (ZEL)	47
3.1.5	Interesseleren (IEL)	57
3.1.6	Integratie in vakken	60
3.1.7	Vakaanbod	61
3.1.8	Leerkrachten.....	65
3.1.9	Groepen.....	66
3.1.10	Regels	67
3.1.11	Evaluaties.....	67

Lijst van gebruikte afkortingen en nieuwe begrippen

- Threelife
 - Dit is de naam voor de nieuwe methodeschool die ik heb proberen te ontwikkelen. De betekenis van deze naam is te vinden in het besluit.
- ZEL
 - Zelfstandig Leren. Verzamelnaam voor de lessen waar de leerlingen zelfstandig zullen leren.
- GEL
 - Gemeenschappelijk Leren. Verzamelnaam voor de lessen waar de leerlingen in gemeenschappen of groepen zullen leren.
- IEL
 - Interesse Leren. Verzamelnaam voor de lessen waar de leerlingen zelfstandig of in groep zullen leren op basis van hun eigen interesses.
- GEL*
 - Onderdeel van GEL waar leerlingen geschiedenis zullen combineren met moraliteit.
- IEL*
 - Onderdeel van IEL waar leerlingen zullen werken rond vrijwilligerswerk.
- G-culturen
 - Grofmazige culturen of culturen die zich binnen de westerse wereld bevinden.
- F-culturen
 - Fijnmazige culturen of culturen die zich binnen de oosterse wereld bevinden.
- Z – reactie
 - Hoe leerlingen reageren als ze zelfstandig zijn of een zelfstandige taak willen oplossen.
- G – reactie
 - Hoe leerlingen reageren als ze in een groep zijn of een groepstaak willen oplossen.

ook blind, is het mogelijk om hieraan te werken.

Eerst heb ik mijn denken proberen weer te geven, vervolgens ging ik kort om de hoek kijken bij de verschillende onderwijskoepels. Na dit deeltje ging ik weer op zoek naar een goede balans in mijn visie. Vervolgens bekeek ik de behoeftes bij verschillende culturen. Waar zijn er problemen en kunnen we ze verhelpen? Welke rol kan een school hierin spelen? Ik heb mijn denken op papier weergegeven zodat ook u kan meegaan in het denkproces die aan dit product voorafging. Het is vaak gemakkelijker om een pen in de hand te hebben om te zeggen wat je denkt of voelt dan dat je het moet uitspreken. Na de visie heb ik geprobeerd om deze om te zetten naar een pedagogie. Door een combinatie van beiden heb ik tenslotte geprobeerd om mijn strategie samen te stellen. Dit resulteert zich in het deeltje over de onderwijsaanpak. De bronnen die ik hiervoor gebruikt heb zijn moeilijk te bundelen. Ikzelf heb in het lager montessorionderwijs onderwezen gekregen en in het secundair heb ik het traditioneel onderwijs gevolgd. Ik heb in het lager katholieke godsdienst gevolgd en in het secundair heb ik geopteerd voor niet-confessionele zedenleer. De overstap tussen deze verschillende scholen verliep vrij eenvoudig. Een plotse verandering, maar toch heb ik er de vruchten van geplukt. Mijn kennis en vaardigheden moet ik toeschrijven aan elk persoon die met mij gesproken heeft. Aan elk persoon die me geholpen heeft, die een zekere invloed op me gehad heeft. Het zijn die mensen die mijn bron zijn. Ik ben wie ik ben, maar dit dankzij anderen die me geholpen hebben bij mijn groei. Toch heb ik zaken opgezocht en deze bronnen zijn dan ook terug te vinden in mijn referentielijst. Vaak gaat het maar om iets heel klein omdat ik vooral gepoogd heb om mijn hoofd en hart te laten spreken. Ik heb in dit werk mijn eigen gedachtegoed proberen weer te geven. Toch sta ik open voor kritiek, omdat ik ook graag dit werk zou willen verbeteren. Ik heb hier een basis proberen te leggen en het is nu aan mezelf en externen om op deze basis te bouwen. Ik ga u niet langer ophouden. Ik weet dat ik geen al te groots schrijver ben en hoopt dat alles voor iedereen duidelijk is. Graag nodig ik u uit om dit werk te lezen en graag ontvang ik uw mening over dit werk¹.

¹ Als er vragen of opmerkingen zijn dan beantwoord ik deze met plezier. Bram.verdoodt@gmail.com

Inleiding

Tashi deley. Betekent in het Tibetaans het volgende: “ik eer de grootsheid in u”. Dit is hoe Tibetanen begroetten. Stel jezelf de vraag : “Wat betekent een simpele ‘hallo’ in onze westerse wereld?”. Veel te weinig wordt er aan iets een betekenis gegeven, want men kent vaak de prijs van iets maar nog amper de waarde. Mede doordat ik deze oppervlakkigheid wou tegengaan kwam ik op het idee om een methodeschool te ontwikkelen. Ikzelf heb de kans gekregen om onderwijs te volgen. Ik ben hier dankbaar voor en ik ben ook bereid om mijn steentje hierbij bij te dragen. Als leerkracht, maar tevens ook als iemand die zijn visie graag deelt met anderen. Mede doordat ik ook teleurgesteld ben in het traditioneel onderwijs was dit een van de drijfveren om een nieuwe methodeschool te bedenken. Ik geloof oprecht dat de visie van al deze verschillende scholen en de opleidingen als leerkracht een mooi doel voor ogen hebben, ik vrees enkel dat ze niet het gewenste resultaat behalen. Vandaar deze ‘nieuwe’ methodeschool. Weer een nieuwe methodeschool. Is dit wel nodig? Wordt het niet te moeilijk voor ouders om een onderscheid te maken tussen deze scholen? Krijgen we niet teveel verschillende leerlingen? Waarom zijn er zoveel verschillende scholen? Welke scholen falen? Zijn de visies dan zo verschillend? Slaagt de strategie in de verwezenlijking van de visie? Je kan je veel vragen stellen bij het ontwikkelen van iets ‘nieuws’. Iets nieuws is nog niet uitvoerig getest en men weet niet welk resultaat het zal geven. Met argusogen en een kritische blik zal er gekeken moeten worden naar dit nieuwe product. Is het eigenlijk allemaal zo vernieuwend of bouwt men gewoon verder op iets bestaands? Hopelijk zal er kritisch worden omgegaan met dit werk, want alleen zo zal het versterkt kunnen worden. Fouten heeft alles en iedereen, maar samen kunnen we ze eruit halen. Soms zal het zijn dat u akkoord zal gaan, soms zal u dit helemaal niet doen, maar meestal zal de waarheid er zich ergens tussenin bevinden. Na het herlezen van dit werk, enkele jaren later, ben ik het ook niet altijd eens met mezelf, mensen evolueren, komen in nieuwe situaties terecht, referentiekaders krijgen een andere vorm en aan de hand van het levenslang leren proberen we ook uit onze fouten te leren. Waar ik echter wel in geloof is dat dit werk als een goede basis kan dienen om te starten met een denkproces voor een verandering in het secundair onderwijs. Vanwaar komt de naam van dit werk? Wat houdt het allemaal in? Dit alles zal u in dit werk terugvinden. Helaas zal ik u moeten mededelen dat dit werk nog niet af is. Er zijn enkele puntjes die meer moeten uitgewerkt worden in de diepte. Ook stopt het nu niet, dit werk zal blijven evolueren, net zoals alles een evolutie meemaakt. Hoe zit het nu met de indeling van dit eindwerk? Vooraleer ik met dit eindwerk begon had ik enkele ideeën die zouden passen in mijn visie van een school, maar echt concreet kon ik dit niet noemen. Ik begon met het opbouwen van mijn visie, wat ik belangrijk acht. Ik wou het denken zo breed en vrij mogelijk aanpakken omdat een school meer is dan wat er zich binnen de schoolgebouwen afspeelt. Zo zal ik uitwijken naar politiek, religies en cultuur. Persoonlijk vind ik dat deze onderwerpen zeker een rol moeten kunnen spelen in een school. Als men een school ontwikkelt moet men ook naar de wereld rondom de school kijken. Het kan echter zijn dat het soms lijkt alsof ik op iemand zijn tenen trap, maar dit is niet de bedoeling. Het is niet omdat ik persoonlijk sceptisch ben over bijvoorbeeld sommige ideologieën dat ik sceptisch ben naar de personen die deze ideologie aanhangen. Iedereen is echter vrij om te geloven in wat hij of zij wil. Als ik kritisch ben naar bepaalde zaken wil dit in de eerste plaats zeggen dat ik teleurgesteld ben. Ik ben niet kwaad of heb geen overvloed aan woede. Iedereen heeft momenten waar hij of zij de pijn van de haat voelt, maar soms is het tijd om los te laten. Iemand die kritisch is naar iets of iemand omdat deze het haat is veel minder sterk in de discussie als iemand die kritisch is, maar tevens wel liefde meedraagt. Enkel als je de pijnpunten en zwakheden ziet in de liefde die je bezit, liefde maakt echter

